

EVROPSKÁ UNIE

Výbor regionů

VÝROČNÍ ZPRÁVA O SUBSIDIARITĚ 2013

- Shrnutí -

VÝROČNÍ ZPRÁVA O SUBSIDIARITĚ 2013

- Shrnutí -

Ve svém projevu o stavu Unie 2013 předseda Evropské komise Barroso připomněl význam inteligentní regulace a prohlásil, že Evropská unie musí „zasahovat viditelněji u otázek většího rozsahu a ustoupit do pozadí u otázek menšího rozsahu“. Zdůraznil důležitost subsidiarity, když uvedl, že pro něj „není subsidiarita technickým pojmem. Jde o základní demokratický princip. K dosažení semknutější unie mezi občany Evropy je třeba, aby se rozhodnutí přijímala co nejtransparentněji a co nejbliže občanům“.¹

VR aktivně zabezpečuje a podporuje efektivní uplatňování zásady subsidiarity a usiluje o to, aby byl v rámci EU referenčním bodem pro otázky subsidiarity. Bylo tomu tak v průběhu roku 2013, kdy prováděl opatření, která jsou součástí jeho pracovního programu pro oblast subsidiarity a která popisuje tato čtvrtá výroční zpráva o subsidiaritě. VR se roku 2013 dále aktivně zapojil do uzavření dohody² s Evropským parlamentem, která mj. upravuje spolupráci při zajišťování respektování zásady subsidiarity.

V roce 2012 VR revidoval svou strategii monitorování subsidiarity, posílil její správu a zaujal k monitorování komplexní přístup. Rok 2013 se stal prvním rokem využití těchto nových prvků v praxi. Pro VR bylo hlavní novinkou roku 2013 v oblasti monitorování subsidiarity přijetí a provádění jeho prvního pracovního programu pro oblast subsidiarity³. Tento pracovní program zahrnoval pět iniciativ⁴ vybraných podle určitých kritérií⁵ z pracovního programu Evropské komise; tyto iniciativy byly monitorovány se zvláštním zřetelem na soulad se zásadou subsidiarity.

1 http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-684_cs.htm.

2 Dohoda o spolupráci mezi Evropským parlamentem a Výborem regionů byla podepsána dne 5. února 2014.

3 CdR 2336/2012, dokument přijatý předsednictvem VR 30. ledna 2013.

4 1. Přezkum politiky a právních předpisů EU v oblasti odpadů; 2. Přístavní balíček (místo původně vybrané iniciativy Modré pásmo); 3. Balíček městské mobility; 4. Elektronická fakturace při zadávání veřejných zakázek; 5. Rámec pro environmentální posuzování klimatu a energetiky, který umožní nekonvenční těžbu uhlovodíků.

5 a) iniciativy měly mít pro místní a regionální orgány jasný politický význam;
b) iniciativy měly spadat do pravomocí místních a regionálních orgánů;
c) iniciativy měly mít případný rozměr v oblasti subsidiarity.

Monitorované iniciativy a subsidiarita ve stanoviscích VR

- **Přezkum politiky a právních předpisů EU v oblasti odpadů:** v této věci byla konzultována expertní skupina pro subsidiaritu a síť monitorování subsidiarity, protože ve většině členských států odpovídají za provádění právních předpisů EU v oblasti odpadů místní a regionální orgány.⁶ Konzultace poukázala na významné prvky v oblasti subsidiarity a proporcionality, jež byly zapracovány do stanoviska VR.⁷
- **Přístavní balíček:**⁸ vzhledem k pochybnostem, zda tento návrh bude dostatečně brát v potaz konkrétní místní a regionální podmínky v Evropě, byla zahájena konzultace regionálních parlamentů a vlád v záležitostech subsidiarity a proporcionality v databázi REGPEX souběžně s osmítýdenním obdobím mechanismu včasného varování.⁹ Závěry ukázaly, že byla respektována zásada subsidiarity, ale v oblasti proporcionality byly nalezeny některé nesrovnalosti. Kromě toho VR společně se sítí ESPON¹⁰ uspořádal workshop k posouzení územního dopadu. Jednalo se o první zapojení Výboru regionů do posouzení dopadů za využití metodologie *Quick Scan*.
- **Elektronická fakturace při zadávání veřejných zakázek:**¹¹ Konzultace regionálních parlamentů a vlád k záležitostem subsidiarity a proporcionality byla zahájena souběžně s mechanismem včasného varování vzhledem k potenciálnímu dopadu této iniciativy na náklady a administrativní zatížení na místní a regionální úrovni.¹² Většina příspěvů došla k závěru, že zásada subsidiarity byla respektována, nicméně vyvstaly určité otázky týkající se zejména proporcionality. Zejména bylo zdůrazněno, že návrh nebere dostatečně v úvahu hlediska místních a regionálních orgánů.
- **Městská mobilita:** VR se zúčastnil posouzení dopadu Evropskou komisí prostřednictvím společně uspořádaného workshopu k posouzení dopadu s místními a regionálními orgány. Experti v průběhu workshopu mj. dospěli k názoru, že zavedení povinných požadavků by bylo předčasné, ale zavedení společných výkonových ukazatelů a referenčního srovnávání měst by bylo velmi zajímavé. Vzhledem k tomu, že tato iniciativa byla zveřejněna koncem roku 2013, bylo monitorování převedeno do pracovního programu pro oblast subsidiarity na rok 2014.
- **Nekonvenční těžba uhlovdíků:** Tato iniciativa byla odložena a zveřejněna až v lednu 2014. I tato iniciativa tedy byla převedena do pracovního programu pro oblast subsidiarity na rok 2014.

6 [VR – zpráva o konzultaci v oblasti odpadů.](#)

7 CdR 1617/2013.

8 CdR 3610/2013.

9 [VR – přístavní balíček.](#)

10 *European Observation Network for Territorial Development and Cohesion* (Evropská pozorovací síť pro územní plánování a soudržnost).

11 CdR 5277/2013.

12 [VR – Elektronická fakturace při zadávání veřejných zakázek.](#)

Kromě toho byla expertní skupina pro subsidiaritu mimo rámec pracovního programu konzultována při přípravě stanoviska z vlastní iniciativy *Decentralizace v Evropské unii a prostor pro místní a regionální samosprávu při vytváření a provádění politiky EU*.¹³

VR tak přispívá ke konkrétnímu hodnocení dopadu Evropskou komisí formou závěrů z workshopů o poštovním balíčku a městské mobilitě, jež se soustředily na územní rozměr navrhovaných iniciativ. Dále ve svém stanovisku *Posuzování územních dopadů*¹⁴ přijatém roku 2013 vydláždil cestu k vyvinutí strategie posuzování územního dopadu, jež bude spuštěna v roce 2014. Tím, že se zapojuje do posuzování územních dopadů, hodlá VR přispívat k interinstitucionálnímu úsilí o lepší tvorbu právních předpisů.

Analýzy subsidiarity ve stanoviscích VR v roce 2013 ukázaly, že pouze ve dvou případech vyvstaly pochybnosti ohledně souladu legislativních iniciativ EU se zásadami subsidiarity a proporcionality. Jednalo se o stanovisko *Revize směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí*¹⁵ a stanovisko *Návrh směrnice o územním plánování námořních prostor a integrované správě pobřeží*¹⁶. Kromě toho VR ve stanovisku *Narizení o úředních kontrolách*¹⁷ a ve stanovisku *Výroba, obchodní úprava a prodej tabákových a souvisejících výrobků*¹⁸ vyjádřil pochybnosti ohledně využívání aktů v přenesené pravomoci.

Šestá konference o subsidiaritě

Hlavní událostí roku v oblasti subsidiarity se stala Šestá konference o subsidiaritě¹⁹ společně uspořádaná VR a německou Spolkovou radou 18. prosince 2013. Sešli se na ní významní představitelé institucí EU, celostátních a regionálních parlamentů i akademického prostředí, aby posoudili status a vliv zásady subsidiarity na tvorbu evropských právních předpisů v období po Lisabonu. Toto šesté interinstitucionální a víceúrovňové fórum scházející se jednou za dva roky dospělo ke klíčovému závěru, že zásada subsidiarity je měřítkem demokratické legitimacy legislativy EU, jež zajišťuje, že se rozhodnutí přijímají na nejvhodnější úrovni a napomáhá formulovat politiky ku prospěchu všech občanů EU. Za druhé, interinstitucionální spolupráce při monitorování subsidiarity prokázala jasnou přidanou hodnotu a měla by se rozšířit, aby mohla být zásada subsidiarity uplatňována co nejefektivněji. Za třetí, subsidiarita jako konstruktivní koncept dále získala na významnosti silící diskusí o limitech aktivity EU a měla by se stát jedním z hlavních témat této debaty.

13 CdR 2214/2012, [Konzultace expertní skupiny pro subsidiaritu k decentralizaci](#).

14 CdR 29/2013, [VR – Posuzování územních dopadů](#).

15 CdR 591/2013.

16 CdR 3766/2013.

17 CdR 5295/2013.

18 CdR 2062/2013.

19 [VR – Šestá konference o subsidiaritě](#).

VR vyjádřil své odhodlání prosazovat „kulturu subsidiarity“, a to s jasnou vazbu na víceúrovňovou správu, protože má-li být monitorování subsidiarity efektivní, musí se zakládat na skutečné spolupráci všech relevantních správních úrovní.

Další činnosti v oblasti monitorování subsidiarity

VR dále zkvalitnil REGPEX²⁰, internetový nástroj pro regiony se zákonodárnou pravomocí, jenž nyní obsahuje interaktivní mapu regionů se zákonodárnou pravomocí a podrobné profily jednotlivých regionálních parlamentů. Je zde rovněž přístupný standardní formulář v angličtině pro shrnutí analýzy subsidiarity. Se záměrem vyhodnotit zkušenosti se systémem včasného varování a rozšířit příklady osvědčených postupů vydal VR studii *The Subsidiarity Early Warning System of the Lisbon Treaty – the role of regional parliaments with legislative powers and other subnational authorities* (Systém včasného varování Lisabonské smlouvy v oblasti subsidiarity – úloha regionálních parlamentů se zákonodárnou pravomocí a jiných územních orgánů)²¹. Studie srovnává a hodnotí zapojení regionálních parlamentů se zákonodárnou pravomocí a jiných regionálních shromáždění a zainteresovaných subjektů do systému včasného varování vzešlého z Lisabonské smlouvy a popisuje mechanismy spolupráce a identifikace osvědčených postupů.

Závěry

Během roku 2013 se monitorování subsidiarity Výborem regionů dále konsolidovalo zavedením revidované strategie monitorování subsidiarity. VR se opíral o účinné monitorovací nástroje a potvrdil tak svůj komplexní přístup, kterým pohlíží na monitorování subsidiarity jako na odpovědnost ve všech fázích tvorby politik, přičemž je vhodné uplatnit je co nejdříve. Svým prvním pracovním programem pro oblast subsidiarity se VR ujal úlohy monitorovat iniciativy EU v rané fázi. Politické řízení zajištěné řídicí skupinou pro subsidiaritu a využití monitorovacích nástrojů, jako je síť pro monitorování subsidiarity, expertní skupina pro subsidiaritu nebo REGPEX, umožnily Výboru regionů, aby se úspěšně zhostil tohoto úkolu a připravil se ke zkoumání dalších možností monitorování subsidiarity. VR se proto bude zabývat dalšími souvisejícími záležitostmi v této oblasti (např. posuzováním územního dopadu) ku prospěchu místních a regionálních orgánů, tedy i všech občanů EU. Cílem příštího pracovního programu pro oblast subsidiarity bude posílit zavedené způsoby kooperace v rámci BR a spolupráce s dalšími externími partnery, ať již to jsou instituce EU, parlamenty členských států, místní a regionální orgány nebo sdružení.

20

[VR – REGPEX.](#)

21

[Studie *The Subsidiarity Early Warning System of the Lisbon Treaty – the role of regional parliaments with legislative powers and other subnational authorities.*](#)

Subsidiarita neřeší jen otázku, zda bude více nebo méně legislativy na úrovni EU. Subsidiarita legislativu umísťuje na správnou úroveň, co nejbližší občanovi. Není nutné zdůrazňovat, že musíme překonat odstup, jenž odděluje Evropskou unii a její občany. VR je odhodlán přispívat k vytvoření kultury subsidiarity a bude nadále plnit toto poslání, k čemuž využije intenzivnější monitorování subsidiarity, pokračující rozvoj monitorovacích nástrojů a pevnější spolupráci s dalšími institucemi.
